Konsorcium pro vlastnictví a správu značky „Hřiště-sportoviště-tělocvična – OVĚŘENÝ PROVOZ“

BEZPEČNÉ HŘIŠTĚ A SPORTOVIŠTĚ

E-žurnál pro provozovatele veřejných dětských hřišť a sportovních zařízení

č. 6
Únor 2024

- PŘEDÁNA NOVÁ OCENĚNÍ ZA BEZPEČNÝ PROVOZ DĚTSKÝCH HŘIŠŤ A SPORTOVIŠŤ
- POVRCHY A DOPADOVÉ PLOCHY DĚTSKÝCH HŘIŠŤ A SPORTOVIŠŤ - SOUČÁST SPRÁVNÉ PRAXE BEZPEČNÉHO PROVOZU

VÁŽENÉ DÁMY, PÁNOVÉ, DOBRÝ DEN!

Dostává se vám ,,do rukou“ již šesté vydání elektronického občasníku, který zaměřujeme na aktuální informace k bezpečnému provozu dětských hřišť a sportovních zařízení s důrazem na odpovědnost provozovatelů. Důsledně se snažíme interpretovat povinnosti a odpovědnosti vyplývající z požadavků technických norem a právních předpisů.

Věříme, že naším e-občasníkem můžeme oslovit **široký okruh zájemců,** zapojených do problematiky provozu dětských hřišť, i když edici cílíme zejména na držitele licence značky kvality ,,Hřiště-sportoviště-tělocvična – BEZPEČNÝ PROVOZ“. Chceme jim napomáhat udržovat a dále rozvíjet povědomí o aktuálním vývoji v oboru.

V textu tohoto vydání se se vrátíme k závěru roku 2023, kdy se na Ministerstvu průmyslu a obchodu konal Den s Českou kvalitou. Konsorcium pro vlastnictví a správu značky kvality Hřiště-sportoviště-tělocvična – BEZPEČNÝ PROVOZ zde předávalo hned trojí ocenění provozovatelům vybraných hřišť a sportovišť.

V odborné části našeho občasníku se zaměřujeme na téma dopadových ploch a povrchů dětských hřišť a sportovišť.

Vaše náměty a podněty k dalšímu rozvíjení a zaměřování obsahu našeho e-žurnálu vítáme a předem za ně děkujeme.

Zdeňka HOUŽVIČKOVÁ, Ing. Libor DUPAL
Konsorcium pro vlastnictví a správu značky kvality Hřiště-sportoviště-tělocvična – BEZPEČNÝ PROVOZ

Na stránkách na adrese https://www.overenehriste.cz/dokumenty/nase-publikace.php naleznete kromě odkazů na další publikace ke stažení všechna předchozí vydání E-žurnálu pro provozovatele veřejných dětských hřišť a sportovních zařízení - BEZPEČNÉ HŘIŠTĚ A SPORTOVIŠTĚ.

1. DEN S ČESKOU KVALITOU

30. 10. 2023 se na MPO konalo setkání správců různých značek přijatých do Národního programu Česká kvalita s nově oceněnými firmami výrobců a poskytovatelů služeb. Předávány byly značky oceňující kvalitní obuv pro děti i dospělé, sociální služby, ekologické služby atd.

A co dětská hřiště a sportoviště? Jak doložit a prokázat splnění preventivních opatření na bezpečný provoz hřiště či sportoviště, včetně ročních nezávislých kontrol? Nabízí se **značka kvality HŘIŠTĚ-SPORTOVIŠTĚ-TĚLOCVIČNA – OVĚŘENÝ PROVOZ**, rovněž přijatá do prestižního Národního programu ČESKÁ KVALITA.

A vlastníci této značky předalo při příležitosti slavnostního Dne s Českou kvalitou na MPO ocenění dvěma novým držitelům licence na používání této značky.

Hned dvě nové značky jsou přiznány **společnosti CENTRA a.s.**, která zajišťuje provoz dětských hřišť a sportovišť pro Městskou Část Praha 5. Ocenění společnost získává za **dětské hřiště na Barrandově - vnitroblok Lipského** a za **sportovní hřiště rovněž v Praze 5 na Barrandově - vnitroblok Lohniského**. Za společnost Centra převzala ocenění její obchodní a marketingová ředitelka Regína Keřková.

Paní ředitelka Keřková zaslouženě v centru pozornosti

Prestižní ocenění letos získává **sportovní hřiště Litoměřice – Růžovka**, které vlastní a provozuje **MĚSTO LITOMĚŘICE**. Ocenění převzal místo-starosta Města Litoměřice, Jiří Adámek

Výstavbu nového sportoviště Růžovka si vyžádali občané. Pan místostarosta může mít radost

Oceněná hřiště a sportoviště

Sportovní hřiště Lohniského, Praha 5

Dětské hřiště Lipského, Praha 5

Sportovní hřiště 4 SOFT - Růžovka v Litoměřicích

Odkazujeme na publikaci, kterou Kabinet pro standardizaci, o. p. s. (KaStan) vydal za finanční pomoci Rady kvality ČR při MPO (Rada) „**Značka kvality Hřiště-sportoviště-tělocvična – Ověřený provoz – ku prospěchu dítek i provozovatele“**. (Publikace je vystavena zde, ke stažení zde).

Kompletní informace ke značce kvality nabízíme na adrese https://www.overenehriste.cz/.

2. TECHNICKÉ NORMY K POVRCHŮM A DOPADOVÝM PLOCHÁM DĚTSKÝCH HŘIŠŤ

Východiskem pro zajištění správné praxe pro zřizování, kontrolu, údržbu a provoz **dětských hřišť jsou následující evropské normy zavedené anebo ještě zaváděné do soustavy ČSN jako české technické normy:**

- ČSN EN 1176-1 ed.2:2018 Zařízení a povrch dětského hřiště – Obecné a bezpečnostní požadavky a zkušební metody
- ČSN EN 1176-7:2020 Zařízení a povrch dětského hřiště – Část 7: Pokyny pro zřizování, kontrolu, údržbu a provoz
- EN 1176-10:2023 Zařízení a povrch dětského hřiště – Část 10: Další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody pro zcela ohrazená dětská zařízení – zcela nová norma v procesu zavedení do ČSN.
- ČSN EN 1177:2018 Povrch dětského hřiště tlumící náraz – Stanovení tlumení nárazu

- ČSN EN 17 435:2022 Povrchy pro sportoviště – Zkušební metoda pro stanovení kritéria poranění hlavy (HIC) a kritické výšky pádů (CFH)

Následuje výčet hlavních principů, na které se uvedené normy soustřeďují, a to indikativně(!). Podrobné zapracování postupů dle citovaných norem je provedeno v těchto dokumentech správné praxe pro bezpečný provoz:

- Metodické doporučení (Státního zdravotního ústavu) k zajištění a zvýšení ochrany zdraví a bezpečnosti dětí a mládeže – SPRÁVNÁ PRAXE BEZPEČNÉHO PROVOZU VEŘEJNÝCH ZAŘÍZENÍ PRO HRY A SPORT DĚTÍ A MLÁDEŽE (dětských hřišť, sportovišť, tělocvičen apod.) (č.j. SZÚ/ 06868/2020) (https://www.overenehriste.cz/dokumenty/odpovednost-za-provoz.php)
- Bezpečný provoz veřejných herních a sportovních zařízení pro děti a mládež – Pravidla praxe podle technických norem, nejen pro provozovatele (ISBN 978-80-87719-83-1 (pro Kabinet pro standardizaci vydalo Sdružení českých spotřebitelů, z. ú.; 2022)). (https://www.konzument.cz/users/publications/10-top-normy/412-nova-pravidla-praxe-pro-provoz-verejnych-zarizeni-pro-deti-a-mladez.pdf)

Technická norma ČSN EN 1176-1 ed.2:2018

- Tato část ČSN EN 1176 stanovuje obecné bezpečnostní požadavky pro trvale instalovaná zařízení a povrchy veřejného dětského hřiště.
- Další bezpečnostní požadavky na specifické části zařízení dětského hřiště jsou uvedeny v navazujících částech této normy.
- Část 1 ČSN EN 1176 zahrnuje zařízení (herní prvky) dětského hřiště pro všechny děti. Byla připravena za pomoci celkových znalostí potřeb pro dohled nad malými dětmi, a to i méně zdatnými nebo způsobilými.
- Jedná se o velmi všeobecný dokument, proto zde obsah vzhledem k zaměření tohoto vydání žurnálu nebudeme rozepisovat a zmíníme „jen“ **specifika povrchů a dopadových ploch.**
  - Norma je v posledně uvedeném smyslu zásadní, neboť bezpodmínečně vylučuje možnosti toxicity (čl. 4.1.1, 4.1.6) pro herní prvky nebo pro povrchy tlumící dopad, přičemž pro naplnění požadavku je zásadní evropské nařízení REACH.
  - Požadavek v čl. 4.1.6 specifikuje případné použití nebezpečných látek v zařízeních dětského hřiště nebo v povrchu tlumícím náraz tak, že nesmí být použity způsobem vyvolávajícím u uživatele negativní zdravotní účinky.
  - V materiálech z plastů a pryží určených pro výstavbu zařízení pro hry a sport dětí a mládeže jde z hlediska zdravotních rizik především o „látky vzbuzující mimořádné obavy“ (SVHC), stanovené v návaznosti na nařízení EU REACH.
  - Aplikaci uvedeného nařízení REACH zde nerozvádíme a odkazujeme na pravidla a metodiky k provádění správné praxe citované výše (SZÚ a SOTKVO/Kabinet pro standardizaci).
- **Instalace povrchů tlumících dopad**
  - Povrchy tlumící dopad jsou velmi specifickou a také velmi různorodou součástí dětských hřišť a sportovišť. Norma ČSN EN 1176-1 se jim proto věnuje v některých samostatných článcích.

- V rámci předběžných informací se má provozovatel dozvědět podrobnosti k technickému charakteru, hloubky vrstvy, kritické výšky pádu ad., přehled postupu instalace a omezení instalace ve vztahu k povětrnostním podmínkám, k postupům pro provoz nebo inspekci a údržbu.
- Návody k instalaci povrchu musí zahrnovat kompletní postupy od přípravy půdy, substrátu, drenáže atd. po informace k montáži a instalaci povrchu a vybavení potřebné k tomu, aby byla zajištěna dostatečná úroveň tlumení dopadu, nebo jak řešit hrany, obvody a spojení s jinými materiály, je-li to nutné.
- Stejně tak i pokyny pro údržbu a inspekci musí zahrnovat a zohledňovat všechna technická specifika daného povrchu. U všech typů povrchů tlumících dopad je pochopitelně třeba věnovat zvláštní pozornost vlivům stárnutí (vystavení UV záření, teplu, chladu), znečištění, vlivům způsobujícím degradaci nebo ztrátu vlastností tlumících náraz atd.
- Povrch musí být označen výrobcem nebo dodavatelem pomocí štítku nebo napsanou informací o jeho identifikaci a provozování.
- K dopadové ploše musí výrobce poskytnout i prohlášení od dodavatele o materiálu a jeho zrnitosti ve shodě s požadavky normy ČSN EN 1176-1, nebo osvědčení o tlumivosti pro danou výšku kritického pádu prvku.

Technická norma ČSN EN 1176-7:2020

- Norma je použitelná pro zařízení dětských hřišť - herní prvky, povrchy a mobiliář.
- Je určena pro provozovatele hřiště, aby jim pomohla při vypracování režimu kontroly a údržby pro každé dětské hřiště.
- Stanoví pokyny pro instalaci, kontrolu, údržbu a provoz herních prvků ad. zařízení dětského hřiště a povrchů (včetně dopadových ploch) kolem těchto prvků a zařízení.
- Základním obecným východiskem normy je ustanovení (čl. 4, Obecně), že „Pokud úroveň bezpečnosti zařízení a/nebo povrchu představuje nepřijatelné riziko, musí se zabránit v přístupu a používání zařízení dětského hřiště. Jako příklady takových situací norma ve vztahu povrchům norma uvádí případy, kdy
  - povrch tlumící dopad není ještě nainstalován;
  - údržba nemůže zabezpečit požadovanou úroveň bezpečnosti;
  - části výrobků (povrchů) jsou poškozeny.

Ohledně instalací (čl . 5 Instalace) norma stanoví, že

- zařízení a povrch dětského hřiště musí být instalovány bezpečně, s přihlédnutím k dalším, například národním nebo místním stavebním a bezpečnostním předpisům;
- zařízení a povrch musí být nainstalovány ve shodě s pokyny výrobce (viz EN 1176-1:2017, kapitola 6), a úpravy částí dílů zařízení nebo konstrukce, které by mohly ovlivnit základní bezpečnost zařízení, by měly být prováděny pouze po konzultaci s výrobcem nebo odborně způsobilou osobou;
- na nově dokončených dětských hřištích nebo po významných úpravách zařízení nebo povrchu by měla být odborně způsobilou osobou provedena kontrola po instalaci pro posouzení celkové úrovně bezpečnosti.

Ohledně kontrol (čl. 6 Kontrola) norma

- podrobně rozvádí principy třístupňové kontroly provozu dětských hřišť; tato problematika je podrobně rozepsána v dokumentech citovaných níže, zde nerekapitulujeme;

- ve vztahu k povrchům tlumících dopad zdůrazňuje nutnou pozornost na možné zhoršování stavu nebo ztrátě vlastností tlumících dopad a možné snížení kritické výšky pádu, např. v důsledku intenzivního používání, vandalismu, vlivem znečištěného ovzduší nebo vlivem stárnutí (vystavení UV záření, teplu, chladu atd.); proto je nutné zjištění kontrol, zda povrch nadále poskytuje dostatečnou úroveň tlumení dopadu (viz EN 1176-1:2017, 3.32);
- zdůrazňuje důležitost údržby povrchu tlumícího dopad pro zachování vlastností tlumících dopad (k tomu více dále).

Technické normy ČSN EN 1177:2018 a ČSN EN 17 435:2022

- jsou zaměřeny na specifickou zkušební problematiku stanovení tlumení nárazu, resp. stanovení kritéria poranění hlavy (HIC) a kritické výšky pádů (CFH).

  Obsah norem pro vysokou odbornost a specifičnost na tomto místě blíže nepopisujeme. Téma bude předmětem specializovaných přednášek.

3. MĚŘENÍ MECHANICKÝCH VLASTNOSTÍ DOPADOVÝCH PLOCH

V praxi se vyskytují různé druhy povrchů a gumových koberců vyráběných z umělého kaučuku.

- Některé materiály svými vlastnostmi, či konzistencí nejsou po pokládce v souladu s utlumením pro výšku kritického pádu u daného herního prvku.
- Provozovatele proto upozorňujeme, že je i zde nutné doložení souladu s požadavky ČSN EN 1176-1 a ČSN EN 1177 (jedná se o stanovený výrobek jako jím je herní prvek).
- Požadován je na dopadovou plochu nejen certifikát, ale i doklad o hygienické nezávadnosti. Především u litých pryžových povrchů, se při pokládkách vyskytují odchylky od prvotního certifikátu.

  Problematice hygienické nezávadnosti dopadových ploch a povrchů dětských hřišť se budeme specificky věnovat v některém z příštích **E-žurnálů pro provozovatele veřejných dětských hřišť a sportovních zařízení.**

- V rámci provedené hlavní roční kontroly anebo vstupní kontroly v případě nového veřejného zařízení (viz výše odkazovaný čl. 6 normy ČSN EN 1176-7:2020) nezávislý revizní technik (nezávislý inspektor) upozorní provozovatele kontrolovaného veřejného zařízení na případné změny dopadových ploch, včetně z umělého kaučuku (např. EPDM).
- Na tomto základě si následně provozovatel u nezávislého revizního technika objedná proměření dopadové plochy elektronickou testovací hlavou (zkouška HIC bude provedena dle požadavků předepsaných testovacích hodů u každého typu herního prvku – ČSN EN 1177) a po jejím provedení obdrží inspekční zprávu s fotodokumentací.
- Konkrétní příklady, kdy provozovatel má objednat u revizního technika měření HIC (indikativně):

- Na doporučení revizního technika po provedené hlavní roční kontrole – opotřebení, drolení povrchu, u nižší vrstvy sypkých materiálů než doporučuje norma, v případech jiné zrnitosti u sypkých materiálů než doporučuje norma – atp.
- Při vstupní kontrole (uvedení nové plochy do provozu), včetně gumových koberců (ověření velmi doporučujeme – projevují se zde odchylky od údajů v certifikátu).
- V případě úrazu je třeba prokázat požadované tlumení dopadové plochy.

4. RŮZNÉ

4.1. Naše publikace

Všechny naše publikace, resp. odkazy na ně, nalezne na našich stránkách na adrese https://www.overenehriste.cz/dokumenty/nase-publikace.php.

Upozorňujeme, že texty našich publikací lze používat jen pro nekomerční účely.

4.2. Doporučené webové adresy

https://www.overenehriste.cz/index.php
https://www.sotkvo.cz/
http://csnonlinevstup.agentura-cas.cz/
https://www.unmz.cz/statni-zkusebnictvi/informacni-portal-unmz/
www.narodniportal.cz

Pokud chcete vyřadit z adresáře tohoto e-žurnálu, sdělte nám to, prosím, na adresu info@top-normy.cz